

नवा प्रेरणा नवोत्साहः

हिमसंस्कृतवार्ता:

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

1

03.08.2024 शनिवासरः वि.सं. २०८० श्रावणकृष्णचतुर्दशी श्रावण १९ प्रविष्टांशः
Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

■ पृष्ठ-३ ■ वर्ष-३ ■ अङ्क-२८१

भारतीय-हॉकी-दलेन अन्तिम-पुरुष-हॉकी-पुल-बी-क्रीडायां ३-२ इत्यङ्कैः अस्ट्रेलियादेशं पराज्य ६२ वर्षेषु ऐतिहासिकं प्रथमं प्राप्तम्

पेरिस-ओलम्पिक-क्रीडायां क्रीडाप्रेमिणां कृते शुभवार्ता : भारतीय-हॉकी-दलेन अन्तिम-पुरुष-हॉकी-पुल-बी-क्रीडायां ३-२ इत्यङ्कैः अस्ट्रेलियादेशं पराज्य ६२ वर्षेषु ऐतिहासिकं प्रथमं प्राप्तम् १९७२ तमे वर्षे ओलम्पिक-क्रीडायाः अनन्तरं भारतेन ओलम्पिक-हॉकीक्रीडायां आस्ट्रेलियादेशः प्रथमवारं पराजितः । भारतस्य कृते अभिषेकः एकं गोलं, हरमनप्रीतसिंहं च ब्रेसं कृतवान्, आस्ट्रेलिया-देशस्य कृते थोमस क्रेग, ब्लैक् गोवर्स् च गोलम् अकरोत् । अधुना भारतं (१० अंकाः, ५ मेलनानि) पूल् बी इत्यस्मिन् द्वितीयस्थानं प्राप्तवान् अस्ति। आर्चर्स् अङ्किता भक्तः, धीरज बोम्मादेवरः च सेमीफाइनल-क्रीडायां कोरिया-

देशेन २-६ इत्यङ्कैः पराजिताः अभवन् परन्तु भारतं कांस्यपदकप्लोअपर्यन्तं यावत् गत सायंकाले आभवत्।

शूटिंग्-क्षेत्रे मनुभाकरः महिलानां २५ पिस्तौल-योग्यतायां द्वितीयस्थानं प्राप्तवती, सम्भाव्य-६०० मध्ये आहत्य ५९० (सटीकतायां २९४, द्रुतगत्या २९६) शूटिंग् इति कृत्वा एव पेरिस-ओलम्पिक-क्रीडायाः तृतीय-अन्तिम-पर्यन्तं प्राप्तवती

नाविकाः विष्णुसरवनन्, नेथराकुमनन् च तथैव गोल्फक्रीडकाः शुभंकरशर्मा, गग्जीतभुल्लर् च स्वस्य आयोजनं निरन्तरं कुर्वन्ति। पेरिस-ओलम्पिकक्रीडायां महिलानां +७८ किलोग्रामस्पर्धायां जुडोका तुलिकां मानः क्यूबादेशस्य लण्डन्क्रीडाविजेता इडालिस् ऑर्टिज् इत्यस्याः कृते उद्घाटनपरिक्रमे अधः गत्वा बहिः अभवत् । पुरुषाणां एकलस्कल-स्पर्धायाः पेरिस-२०२४-ओलम्पिक-क्रीडायां भारतस्य एकमात्रं प्रतिनिधिः बलराजपंवारः अन्तिम-डी-क्रीडायां भागं गृहीतवान्, यत् वर्गीकरणधावनमासीत्, यथा १९ तः २४ पर्यन्तं क्रमाङ्कान् निर्धारितम् आसीत् सः पञ्चमस्थानं प्राप्तवान् ।

इदानीं भारतस्य एकमात्रः शटलरः अवशिष्टः लक्ष्यसेन् पुरुषाणां एकल-क्वार्टर्-फाइनल-क्रीडायां चीनीय-ताइपे-नगरस्य चौ टिएन् चेन्-इत्यनेन सह द्वन्द्वं करिष्यति । द्वितीयसार्थस्य अन्ते क्रमशः महिलानां ५,००० मीटर् हीट्स् तथा पुरुषाणां शॉट् पुट् इति योग्यतायां अंकिता ध्यानी, परिलचौधरी, ताजिन्दर्पालसिंह दूर् इत्यादयः बहवः क्रीडकाः भागं गृह्णन्ति।

सुभाषितम्

न कर्मणा लभ्यते चिन्तया वा नाप्यस्ति दाता पुरुषस्य कश्चित्। पर्याययोगाद्विहितं विधात्रा कालेन सर्वं लभते मनुष्यः॥

भावार्थः- हे राजन्! न तो कोई कर्म करने से नष्ट हुई वस्तु मिल सकती है, न चिन्ता से ही। कोई ऐसा दाता भी नहीं है जो मनुष्य को उसकी विनष्ट वस्तु दे दे। विधाता के विधानानुसार मनुष्य बारी-बारी से समय पर सब कुछ प्राप्त कर लेता है।

॥प्रतीकसार्वते मुम्बई

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ता: दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्

जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र. पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

केदारनाथयात्रा- तीर्थयात्रिणः सुरक्षितस्थानानि प्रत्यानेतुम् साहाय्योद्धार- कार्याणि प्रचलन्ति

उत्तराखण्ड-राज्ये, केदारनाथधामि अवरुद्धान् तीर्थयात्रिणः सुरक्षितस्थानानि प्रत्यानेतुम् द्वितीयदिवसे अपि साहाय्योद्धार-कार्याणि प्रचलन्ति। अद्यावधि केदारनाथात् चतुःसहस्रात् अधिकाः जनाः सुरक्षिततया रक्षिताः सन्ति। भारतीयसेनायाः चिनूक् एम्. आई-सप्तदश उद्ग्रविमानयोः साहाय्येन उद्धरकार्य द्रुतगत्या प्रचलति इति आकाशवाण्याः वार्ताहरेण सूच्यते । अत्र अद्यापि प्रायः पञ्चशताधिकाः तीर्थयात्रिणः अवरुद्धाः सन्ति।

हिमसंस्कृतवार्ताये
सहयोगं कुर्वन्तु

हिमसंस्कृतवार्ता:

संस्कृतकार्यमिदम्

पुण्यकार्यमिदम्

इदं संस्कृताय न मम

प्रधानमन्त्रि- ग्राममार्गयोजनायाः अन्तर्गतं २०२१ तमस्य वर्षस्य अप्रैलतः १ लक्षं ३००० किलोमीटरमितम् अधिकानि मार्गाणि निर्मितानि सन्ति: केन्द्रीयमन्त्री शिवराजसिंहचौहानः

त्रिसहस्रकिलोमीटरमितात् अधिकानि मार्गाणि निर्मितानि सन्ति। तेनोक्तं यत् उत्तरप्रदेशे १६ सहस्राधिक- किलोमीटरमितम्, मध्यप्रदेशे नवसहस्रद्विशत- किलोमीटरमितात् अधिकानि मार्गाणि निर्मितानि सन्ति। सः अवदत् यत् अस्याः योजनायाः अन्तर्गतम् अस्मिन् एव काले देशे सर्वत्र १७ सहस्राणि नवशतानि ४९ मार्गाणि, त्रयः सहस्राणि राज्यसभायां लिखितरूपेण उत्तरे उत्कवान् यत् उत्कवान् यत् योजनायाः चतुर्थचरणस्य २०२१ तमस्य वर्षस्य अप्रैलमासात् आरभ्य आरम्भः करणीयः येन २५ सहस्राणि अद्यपर्यन्तं प्रधानमन्त्रि- ग्रामसङ्कर्योजनायाः ग्रामीणनगराणि सर्वकालपरिवहनसुविधाः अन्तर्गतम्

एकलक्ष- प्रदातुं शक्यन्ते।

नवदेहली-राष्ट्रपतिभवने द्विदिवसीयस्य राज्यपालानां सम्मेलनस्य आरम्भः जातः

राष्ट्रपतिभवने द्विदिवसीयस्य राज्यपालानां सम्मेलनस्य आरम्भः जातः । राष्ट्रपतिः द्वौपदीमुरुः इत्येषा सम्मेलनस्य अध्यक्षान् करोति। एतत् राष्ट्रपतिः द्वौपदी मुर्मूर्वर्याः आध्यक्षे राज्यपालानां प्रथमं सम्मेलनम् अस्ति। सर्वोषां राज्यानां राज्यपालाः एतस्मिन् सम्मेलने उपस्थितास्सन्ति। उपराष्ट्रपतिः जगदीपधनखडः, प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अमितशाहः धर्मेन्द्रप्रधानः अश्विनी वैष्णवः डॉ. मनसुखमाण्डवियाः अनेके केन्द्रीयमन्त्रिणः च सम्मेलनेऽस्मिन् उपस्थिताः सन्ति। सामाजिकसञ्चारपटले एकस्मिन् सन्देशे श्रीमोदी अलिखत् यत् यत् प्रातःकाले असौ राज्यपालानां सम्मेलने भागम् अगृहात् इति। प्रधानमन्त्री अवदत् यत्, एतत् महत्त्वपूर्ण मञ्चम् अस्ति यस्मिन् राज्यपालाः कथं विकासस्य पोषणं कृत्वा समाजसेवाम् कर्तुं शक्नुवन्ति इति चर्चा जाता। नीत्यायोगस्य उपाध्यक्षः मुख्यकार्यकारी-अधिकारी अपि चप्रधानमन्त्रिकार्यालयस्य अन्ये वरिष्ठाः अधिकारिणः, गृहमन्त्रालयस्य मन्त्रिमण्डलीयसचिवाश्च च भागं ग्रहीष्यन्ति। सम्मेलनस्य कार्यसूच्यां त्रयाणाम् आपराधिकविधिनां कार्यान्वयनं, उच्चशिक्षायां परिमार्जनं विश्वविद्यालयानां प्रत्यायनम्, जनजातीयक्षेत्राणाम् आकाङ्क्षीमण्डलानां, खण्डानां च विकासः अपि च मायभारत- एकभारत- श्रेष्ठभारत्, एक-वृक्ष-मां-के-नाम इत्यादिषु अभियानेषु राज्यपालानां भूमिका प्राकृतिककृषिः इत्यादीनां क्षेत्राणां विकासः च समाविष्टः सन्ति।

हिमाचले मेघविस्फोटस्य कारणे अद्यापि ४६ जनाः लुप्ताः, उद्धारकार्यं निरन्तरं प्रचलति

हिमसंस्कृतवार्ता: - कार्यालयीयः प्रतिनिधिः। बुधवासरे अर्धरात्रौ हिमाचलप्रदेशे षट्स्थानेषु मेघविस्फोटाः अभवन्। एतावता अस्मिन् जलप्रलये सप्त जनाः मृताः, येषां शवाः प्राप्ताः, ४६ जनाः अदृश्याः सन्ति। समेज-क्षेत्रे ३६ जनाः, बागीसेतौ मण्डी-जनपदस्य राजबने च पञ्च-पञ्च जनाः अदृश्याः सन्ति। चौहार उपत्यकायाः राजबनं इत्यत्र शुक्रवासरे अन्वेषणकार्यक्रमे द्वौ अपि शवौ प्राप्तौ। एतावता कुलम् पञ्च शवाः प्राप्ताः। अद्यापि पञ्च अदृश्याः सन्ति। सेना, एनडीआरएफ, एसडीआरएफ इत्यादीनि दलानि लुप्तानां जनानां अन्वेषणे व्यग्राः सन्ति। एसपी साक्षी वर्मा इत्यनया उक्तं यत् नव, अष्टवर्षीययोः लुप्ताबालयोः शवौ प्राप्तौ। रामपुरस्य समेजे अपि शुक्रवासरे प्रातः ६:०० वादने एनडीआरएफ-एसडीआरएफ-, इत्येताभ्यां उद्धारकार्यक्रमः आरब्धः। एसडीएम रामपुर निशांततोमरः स्थले एव उद्धारकार्यस्य निरीक्षणं कुर्वन् अस्ति। ज्ञातव्यं यत् बुधवासरे रात्रौ नैनसरोवर, भीमद्वारी, कुल्लूमण्डलस्य मलाना, मण्डीजनपदस्य राजबने चम्बायाः राजनगरे, लाहौलस्य जाहलमायां च मेघविस्फोटाः अभवन्। मेघविस्फोटस्य कारणे ४७ गृहाणि, १० आपणानि, १७ सेतवः, त्रयः विद्यालयाः, एकः औषधालयः, एकं बसस्थानकं, ३० वाहनानि, द्वे विद्युत्परियोजने, एकः जलबन्धः च प्रक्षालिताः। अपरपक्षे श्रीखण्डमहादेवमार्गं भीमद्वार्यां प्रायः २५० जनाः निरुद्धाः। एते जनाः यात्रां कर्तुं प्रस्थिताः आसन्।

मुख्यमंत्री समेजं प्राप्य मेघविस्फोटेन कृतक्षतेः वृत्तान्तं स्वीकृतवान्

राज्यस्य मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः, विधायकः रामपुरनन्दलालः च शुक्रवासरे अपराह्ने समेजं प्राप्तवन्तः। अस्मिन् काले मुख्यमंत्री मेघविस्फोटेन अभवत् क्षतेः वृत्तान्तं स्वीकृतवान्। अपि च

स्थले एव प्रचलति आश्रय-उद्धारकार्यस्य निरीक्षणं कृतवान्। मुख्यमंत्री एनडीआरएफ-दलात् आक्रय-उद्धारकार्यक्रमस्य प्रतिवेदनं गृहीतवान्। प्रभावितायाः ग्रीनको जलविद्युत् परियोजनायाः अपि निरीक्षणं कृतवान्। अस्मिन् काले डीसी, एसपी च मुख्यमन्त्रिण् घटनायाः विषये विस्तृतां सूचनां दत्तवन्तौ। सः प्रभावितैः जनैः अपि मिलित्वा सर्वान् साहाय्यम् आश्वासितवान्।

प्रभावितानां पीडितानां च कृते तत्कालं आश्रयं निर्गतं, विद्यालयं स्थानान्तरितम् भविष्यति

जिला दण्डाधिकारी कुल्लू तोरुल एस रविश अपि घटनास्थले अस्ति। सा अवदत् यत् प्राथमिकविद्यालयं न्यू कुन्दनं अन्यस्मिन् सर्वकरीयभवने स्थानान्तरयितुं आदेशः दत्ताः सन्ति। जिलादण्डाधिकारिणा आदेशः दत्तः यत् उपयुक्तस्थानस्य चयनं करणीयम्, माध्यमिक-वरिष्ठमाध्यमिकविद्यालयानाम् अपि बालकाः अन्यविद्यालयेषु स्थानान्तरिताः भविष्यन्ति। सा अवदत् यत् कुल्लूजिल्लाक्षेत्रस्य अन्तर्गतं प्रभावितानां पीडितानां च कृते तत्कालं आश्रयराशिः मुक्ता अस्ति। एकलक्ष्मि २५ रुप्यकाणां राशिः वितरिता इत्वोचत्। सा अवदत् यत् क्षेत्रे विद्युतापूर्तेः पुनर्स्थापनार्थं द्रुतगत्या कार्यं प्रचलति। अस्मिन्नवसरे एसडीएम निरमणं मनमोहनः अन्यैः अधिकारिभिः स्थानीयजनैः सह उपस्थिताः आसन्।

मण्डीजनपदस्य चौहार- उपत्यकायाः तेरङ्गे मेघविस्फोटस्य मलिनावशेषे द्रयोः बालकयोः मृतशरीरे प्राप्ते

हिमसंस्कृतवार्ता: - लघ्वीकाशी मण्डी। मण्डी जनपदस्य चौहार-उपत्यकायाः तेरङ्गे मेघविस्फोटेन विनाशस्य विषये शुक्रवासरे एनडीआरएफ, एसडीआरएफ इत्यादिभिः दलैः अन्वेषणकार्यक्रमः प्रचाल्यते। शुक्रवासरे अपराह्ने अन्वेषणकार्यक्रमे बालकानां द्वौ अपि शवौ प्राप्तौ। अस्मिन् एकं शरीरं अष्टवर्षस्य आर्यस्य अपरं शरीरं नववर्षीयस्य

मलानाविद्युत्तर्हे निरुद्धाः चत्वारः जना उद्धारिताः

कुल्लू-जनपदस्य पार्वती-उपत्यकायां मलाना-एकं-जलविद्युत्-परियोजनायां मेघ-विस्फोटानन्तरम् अत्र निरुद्धानां चतुर्णां श्रमिकाणां सुरक्षितरूपेण उद्धारः कृतः। शुक्रवासरे प्रातःकाले एनडीआरएफ-दलं गृहरक्षक-उद्धारदलं इत्येताभ्यां सह छापेरामनेगिनः नेतृत्वेन निज-उद्धारदले अत्र आगत्य निरुद्धान् चतुर्जनान् सुरक्षिततया अवतारितवान्। ३१ जुलै दिनाङ्के रात्रौ १०:०० वादनात् आरभ्य चत्वारः अपि जनाः अत्र निरुद्धा आसन्। यद्यपि एनडीआरएफ-दलं अगस्तमासस्य प्रथमे दिने प्रस्थितः आसीत् तथापि तत् स्थानं प्राप्तुं न शक्तवान्।

आश्रय-उद्धार-कार्यक्रमाः तीव्रगत्या प्रचलन्ति - मुख्यमंत्री सुक्खुः

मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः विज्ञप्तिपत्रेण आश्रय-उद्धारकार्यं तीव्रगत्या प्रचलति इति उक्तवान्। तत्रैव राजस्वमन्त्री जगतसिंह नेगी उपस्थितः आसीत्। अस्यां आपदायां मार्गाः, सेतवः, जलापूर्तियोजनाः च क्षतिग्रस्ताः सन्ति। येषां जीवनं समाप्तं, ये अस्मान् त्यक्तवन्तः, तेषां शवस्य पुनर्प्राप्तेः कार्यं प्रचलति। एनडीआरएफ, एसडीआरएफ, सेना, पुलिस इत्येतेषां दलानि युद्धपदे उद्धारकार्यक्रमेषु संलग्नाः सन्ति। सतलुजनद्याः प्रक्षालितशरीराणां अन्वेषणं इतः प्रायः ८५ कि.मी दूरे स्थिते सुन्नी-तत्तापानी-नगरे प्रचलति। अस्य कारणं यत् यदा सतलुजनद्यां मेघविस्फोटः जलप्रलयः इत्यादिः घटनाः भवन्ति तदा कोलबन्धस्थले शिमला-मण्डीमण्डलस्य सीमायां स्थितस्य डोगरीग्रामस्य परितः ९० प्रतिशतं मृतशरीराणि दृश्यन्ते।

एकरात्रौ वर्षा गतवर्षस्य आपदादृश्यं स्फूरितवती

एकरात्रौ: वर्षा गतवर्षस्य आपदादृश्यं स्फूरितवती। राज्ये सप्तहोरासु सामान्यापेक्ष्या ३०५ मि.मी. अधिका वर्षा अभवत्। ऋतुविज्ञानकेन्द्रं शिमला मङ्गलवासरात् आरभ्य प्रतिकूलं वातावरणं दृष्ट्वा रक्तसञ्चेतनां प्रसारितवान् आसीत्। कुल्लू-मनाली राष्ट्रियराजमार्गः प्रचण्डवृक्ष्या बाधितः। एतस्य अतिरिक्तं भरमौ-पठानकोट एनएच स्थगितम्, मण्डी-चंडीगढ़ एनएच १० होरां यावत् बाधित एव अभवत्। राज्ये कुलम् ४५५ मार्गाः निरुद्धाः सन्ति। ४९५ बसमार्गाः स्थगिताः सन्ति। ९८३ पेयजलयोजनाः, १७८ विद्युत्परावर्तकाः पिहिताः सन्ति। यदा व्यासस्य जलस्तरः वर्धितः तदा पण्डोह-जलबन्धात् जलं मुक्तं कर्तव्यम् आसीत्। विभिन्नविभागेषु २१५ कोटिरूप्यकाणां हानिः अभवत्।

कुर्पणखड्डु-पेयजलयोजनायाः महती क्षतिः, मुकेशः अग्निहोत्री निरीक्षणं कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। उपमुख्यमंत्री मुकेश अग्निहोत्री शुक्रवासरे शिमलामण्डले जलप्रलयकारणात् निर्मितायाः विशालायाः महत्वाकांक्षिण्याः कुर्पणखड्डु-पेयजलयोजनायाः स्रोतसः निरीक्षणं कृतवान्। अस्यां परियोजनायां ३१५ कोटिरूप्यकाणां व्ययन्ते, योजनायाः निर्माणकार्यं अन्तिमपदे एव प्रचलति स्म। मेघविस्फोटेन उत्पन्नजलप्रलया योजनायाः पम्पगृहस्य, यन्त्राणां, भण्डारणस्य च सर्वान् लेशान् निर्मूलितम्। एतस्याः योजनायाः पुनः स्थापनायै विभागस्य शीर्षाधिकारिभ्यः समुचितमार्गदर्शिकाः दत्ताः सन्ति। मुकेश अग्निहोत्री बागीपुलक्षेत्रस्य अपि निरीक्षणं कृतवान्। प्रारम्भिकहानिः अनुमानं ३० कोटिरूप्यकाणां परिधिः इति उक्तवान्। लोकनिर्माणविभागः अस्थायीसेतोः स्थापनस्य व्यवस्था कुर्वन् अस्ति।

राज्यसभायां हिमाचलस्य प्राकृतिक- आपदाविषये सहयोगस्य विषयः आगतः

हिमसंस्कृतवार्ता: - कार्यालयीय:

प्रतिनिधिः। शुक्रवासरे राज्यसभा सदस्याः हिमाचलप्रदेशाय आपदाराहतनिधिप्रदातुं 'गिगवर्कर' शोषणं स्थगयितुं छत्तीसगढस्य जगदलपुरतः उत्तरप्रदेशस्य गाजीपुरतः दिल्लीपर्यन्तं प्रत्यक्षविमानसेवा आरभ्यत इति यावत् सर्वम् आग्रहं कृतवन्तः। हिमाचलप्रदेशे प्रचण्डवृष्टेः मेघविस्फोटस्य च विषयं उत्थापयन् काङ्गेसपक्षस्य प्रमोदतिवारी उक्तवान् यत् तत्र कृतस्य क्षतेः क्षतिपूर्ति कर्तुं केन्द्रसर्वकारेण यथाशीघ्रं पर्याप्तं धनं दातव्यम् इति। सः अवदत् यत् गतवर्षे आपदायाः हानिः राज्येन पूर्णतया क्षतिपूर्तिः अद्यापि न कृता। एतादृशीनाम् आपदानां निवारणाय समये एव दृढ़कार्ययोजना निर्मातव्या इति अपि सः आग्रहं कृतवान्।

डीएमके-संस्थायाः तिरुचिशिवः निजीकम्पनीभिः गिग-कर्मचारिणां शोषणस्य विषयं उत्थापितवान्। सः अवदत् यत् अस्मिन् क्षेत्रे कोटिरुप्यकाणां व्यापारः अस्ति। कोरोनाकालेन एतादृशानां कार्याणां महत्वं स्पष्टतया रेखांकितम् अस्ति। सः अवदत् यत् निजीक्षेत्रस्य कम्पन्यः अधुना 'गिग् वर्कर्स' इत्यस्य शोषणं कुर्वन्ति, येषु मुख्यतया वस्तुवितरणं कुर्वन्तः कर्मचारिणः सन्ति। सः अवदत् यत् यदि एते कर्मचारिणः स्वलक्ष्यं न पूरयन्ति तर्हि तेषां हानिः भवितुमर्हति। तेभ्यः श्रमनियमानां लाभः न प्राप्यते इति सः अवदत्। एतेषां कर्मचारिणां सामाजिकसुरक्षानियमानां लाभः दातव्यः, तदर्थं च राष्ट्रियरूपरेखा निर्मातव्या। डीएमके- पक्षस्य एम शणमुगमः सस्येषु प्रतिबन्धित-कीटनाशकानां प्रयोगे, तेषां विपणीषु विक्रयणं च प्रतिबन्धं कर्तुम् आग्रहं कृतवान्। सः अवदत् यत् कृषकाः तेषां दुष्प्रभावं न जानन्ति अतः ते तान् उपयुञ्जन्ते। प्रतिबन्धित- कीटनाशकानां रसायनानां च विक्रयणं प्रतिबन्धनीयम् इति सः अवदत्। बीजुजनतादलस्य मुजीबुल्लाहखानः नवदिल्लीतः छत्तीसगढस्य बस्तरमण्डलस्य जगदलपुरं प्रति प्रत्यक्षविमानसेवायाः आग्रहं कृतवान्।

सः अवदत् यत् एतत् पर्यटनस्थलम् अपि अस्ति। एतत् ओडिशा-सीमायाः अपि क्षेत्रम् अस्ति। ओडिशा-प्रदेशस्य क्षेत्राणि अपि अस्याः विमानसेवायाः लाभं प्राप्नुयः। सः अवदत् यत् प्रारम्भे सप्ताहे न्यूनातिन्यूनं द्वौ दिवसौ एतत् विमानयानं आरभ्यत इति। उत्तरप्रदेशस्य गाजीपुरतः पञ्चकिलोमीटर दूरे अन्धउन्नगरे द्वितीयविश्वयुद्धयुगस्य विमानपट्टिका अस्ति, यस्मिन् चार्टर्ड- विमानानि अवतरन्ति एव इति भाजपायाः संगीतबलवन्त-महोदयेन उक्तम्। अस्मात् विमानपट्टिकातः दिल्लीनगरं प्रति वाणिज्यिकविमानयानानि आरभ्यत इति सः अवदत्। अनेन सह समीपस्थानां बहूनां मण्डलानां जनाः सुलभयानसाधनं प्राप्नुयः। सम्प्रति एतेषां जनानां विमानं ग्रहीतुं वाराणसीं वा गोरखपुरं वा गन्तव्यम् अस्ति। केरलप्रदेशे रेलजालस्य विस्तारस्य आग्रहं कुर्वन् काङ्गेसस्य जेबी माथेरः अवदत् यत् राज्यस्य कृते बजटे अस्य मदस्य अत्यल्पं प्रावधानं कृतम्। केरलप्रदेशे केषुचित् रेलमार्गपरियोजनासु कार्यम् अतीव मन्दगत्या प्रचलति, एतानि शीघ्रं कर्तव्यानि इति सः अवदत्। सः अवदत् यत् सुपरफास्ट, एक्सप्रेस रेलयानानां अभावः अस्ति, यस्मात् कारणात् रेलयानेषु महती जनसङ्ख्या वर्तते। काङ्गेसस्य फुलो देवी नेताम अवदत् यत् छत्तीसगढेन एतादृशाः बहवः क्रीडकाः दत्ताः ये देशस्य गौरवम् आनयन्ति। सः अवदत् यत् आदिवासीक्रीडकाः किमपि विषये न्यूनाः न सन्ति, ते सुविधानाम् अभावे अपि उत्तमं प्रदर्शनं कुर्वन्ति।

भारतस्य पञ्चनवत्यधिकप्रतिशतत्सु ग्रामेषु आन्तर्जालिकसुविधायै दौरभाषिक-सम्पर्कः-सञ्चारमन्त्रालयः

हिमसंस्कृतवार्ता: भारतस्य पञ्चनवत्यधिकप्रतिशतत्सु ग्रामेषु सम्प्रति आन्तर्जालिकसुविधायै उज्जी उतोवा 4जी इति दौरभाषिक-सम्पर्कः अस्ति। सञ्चारमन्त्रालयद्वारा प्रस्तुत विवरणानुसारं अस्य वर्षस्य अप्रैलमासान्तं यावत् त्रयोदशोत्तरषड्लक्षण्मेषु अन्तर्जालस्य सम्प्राप्तिः अस्ति। मन्त्रालयेन एतदपि उक्तं यत् राष्ट्र अन्तर्जालस्य ग्राहकाः गत दशवर्षेषु प्रतिवर्षं सपादचतुर्दशप्रतिशतमिताधिकं प्रवर्ध्य षोडशलक्षीत्तरपञ्चविंशतिकोटितोऽपि अधिकं सञ्चातमस्ति। डाउनलोड इति अवतारण कर्तृ- देशेषु स्थानदृष्ट्यापि भारतं त्रिंशदधिकैकशतदेशेषु चतुर्दशोत्तरकेशत-क्रमाङ्कात् षोडशक्रमाङ्के समागतमस्ति।

उक्तल बूटी

उक्तल बुटिये दितिरा धुवां
खुरक लगी जाङ्गे जे ईसा जो छुवां
बीड़ फाट कने खेते
सबी रा बुरा हाल
छीकां लगदी बड़ी भारी
कने नक भी हुई जांदा लाल
जे खेतां नी बाझ्ये तां
जमी जाणी बड़ी भारी
ईसा रा नियां कोई लाज
ए तां अई बहुत बड़ी बमारी
उक्तल बुटिये दित्या
सब कुछ मुकाई
फसला री तां करी ती
पूरी तरह सफाई
फाटें बी जे देखो तां
जमी री बड़ी भारी
घाह जो दबी कने
तिसरी करया कराई सवारी
सबनि जो ही देया कराई
ये बड़ी भारी टक्कर
कझाँ जो ता इसारी बॉस औन्देयां ही
लगी जाइयाँ छिकां कने आई जां चक्कर
छलियाँ बडने ते बाद तां
इसारे बदणे री चाल बदी जांदी

पहाड़ी गल्लां हिमसंस्कृतवार्ता:

फेरी तां इतनी ताकतवर हुई जांदी
भई बड़ेया बड़ेया जो लमा जांदी
माल पशु बी इसजो नी खांदे
इसरिया चाराह ते सब डरी जांदे
पट्टी पट्टी कने मेरा हुई गया कबाड़ा
सिरा रा बर्णी गया टोई टोई ने खवाड़ा
इसारा लाज क्या करिये
पट्टी पट्टी गए थकी
पर ये उतनी ज्यादा बदया कराई
जितनी ज्यादा पट्टी
फुक्की ने बी देखी ली
दबी ने बी देखी ली
पर ये पीह आई जाङ्गे बाहर
इसजो खत्म करने रा
करा कोई जतन विचार
जे ये खत्म हुई गई
तां करसाणा रा
हुई जाणा बेडा पार

रवींद्र कुमार शर्मा
नजदीक डी ए वी पब्लिक स्कूल
गाँव व डाकघर घुमारवी
जिला बिलासपुर (हिमाचल प्रदेश)

के. सं. विश्वविद्यालयस्य भोपाल-परिसरे भाषावबोधनवर्गस्य समापनसमारोहः अनुष्ठितः

हिमसंस्कृतवार्ता:- प्रवेशकुमारशुक्लः भोपालः केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य भोपालपरिसरे दशदिवसीय- सरलसंस्कृतसम्भाषणशिविरस्य आयोजनमभवत्। विशिष्टरूपेण शिक्षाचार्यच्छात्राणां कृते "भाषावबोधनवर्गस्यापि समायोजनमभूत्। आदौ मातुः सरस्वत्याः पूजनेन माल्यार्पणेन दीपपञ्जवालनेन च कार्यक्रमस्य शुभारम्भः जातः। कार्यक्रमेऽस्मिन् मुख्यातिथिरूपेण राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानस्य भोपालपरिसरस्य प्राचार्यचराः प्रो. विद्यानन्दझावर्याः, विशिष्टातिथिरूपेण संस्कृतभारत्याः अखिलभारतीयसम्पर्कमुखाः श्रीशदेवपुजारी महोदयाः, विश्वविद्यालयस्य छात्रकल्याणसमितिः अधिष्ठातारः प्रो. मदनमोहनझामहाशयाः, परिसरस्य शिक्षा शास्त्रविद्याशाखायाः शाखाप्रमुखाः प्रो. नीलाभतिवारिमहोदयाः, कुशलपरिसरनिदेशकाः प्रो. रमाकान्तपाण्डेयाः सभायाः आध्यक्षपदमलंकृतवन्तः। भारतीयपरम्परानुसारेण आगतामतिथीनां स्वागतभाषणम् अनमोलझा, भाषावबोधनवर्गस्यानुभवकथनं शिक्षाचार्यकक्षायाः छात्राः दीपिकाकौशल, प्रवेशकुमारशुक्लश्च कृतवान्। धन्यवादज्ञापनं रत्नेशदूबे, मञ्चसंचालनं आशुतोषद्विवेदी कृतवन्तौ। सम्भाषणशिविरस्य मुख्यमुद्देश्यमासीत् यत् सर्वेषां छात्राणां मुखे संस्कृतभाषा भवेत्। अन्ते च शान्तिमन्त्रेण सभायाः समापनमभवत्।

कृष्णर्थशास्त्रिणां द्वात्रिंशत्तमस्य अन्ताराष्ट्रिय- सम्मेलनस्योद्घाटनं प्रधानमन्त्री करिष्यति

नवदेहली। प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अद्य नवदिल्ल्याम् कृष्णर्थशास्त्रिणां द्वात्रिंशत्तमस्य अन्ताराष्ट्रिय-सम्मेलनस्योद्घाटनं विधायिष्यति। अत्रावसरे असौ सम्मेलने उपस्थितान् अर्थशास्त्रिणः अपि सम्बोधयिष्यति। अस्य वर्षस्य सम्मेलनस्योद्घाटनं वर्तते-सतत्- कृष्ण खाद्य-प्रणाली प्रति परिवर्तनमिति। सम्मेलने वैशिक-कृषि-सम्बद्ध-समाहवनानि प्रति भारतस्य सकारात्मकदृष्टिकोणं प्रकाशयिष्यति। अपि च कृष्णनुसन्धाने नीतौ च देशस्य प्रगतिरपि प्रदर्शयिष्यते।